

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nepotrebno nadlegovanje Slovencev.

Borlski grof Wurmbrand zatrobil je v deželnem zboru na največji rog, kojega glešta. Vprašal je c. k. namestnika: je-li mu znano, kako nemško-konservativni poslanci ljudi nagovarjajo, naj podpisujejo od njih sestavljeno addresso do cesarja, volijo deputacije itd. in kako tudi na spodnjem Štajerskem posebne addresso sestavljajo in tudi posebne deputacije volijo? Vpraša dalje, hoče li c. k. namestnik takšnim addressam in deputacijam pot odpreti do cesarja?

C. k. namestnik baron Kübek je liberallec on naš poseben prijatelj ni pa tukaj je nam ugodno odgovoril rekoč: 600letnica Habsburška je svečanost za vso deželo, cesarja se vsi veselimo in toraj naj vsak dobi priliko bližati mu se. Vse redno naznanjene addresso in deputacije pridejo pred cesarja, ki se ovega obiskovanja Štajerske zelo veseli.

Ta odgovor bil je nemškim konservativcem po volji pa tudi Slovincem. Kajti izvedeli so, da jim nemški liberalci pota do cesarja samega ne morejo popolnem zastaviti, kar bi najrajše storili.

Čeravno pa od c. k. namestnika nemški liberalci niso dobili ugodnega odgovora, delajo na vse kriplje, da nemškim konservativcem, zlasti pa Slovincem zabranijo pristop k cesarju. Najrajše bi spodnji Štajer cesarju pokazali v nemškej koži, Slovence na stran potisnili in prekrili. Na to delajo v Mariboru, Bistrici, v Celji itd. Bodimo toraj opazni; zlasti pa se naj slovenski župani naj ne dajo nemškutarjem v koš spraviti s tem, da nemško addresso nemških liberalcev, doposlano jim od županstva v Eggenbergu blizu Gradca nepremišljeno podpisujejo. To druga ni kakor zanjka, past nemčurska. Uže sedaj se iz Slovencev v „Tagespošti“ norca delajo, kako so nekateri slovenski (nemškutarji) župani obečali podpisati. To je nedostojna politična demonštracija, s katero

hočejo nemški liberalci pobahati se in svetu pokazati, kako vsa Štajerska, nemška in slovenska, pred njimi trepeče, njihovo jerobstvo voljno prenaša, preponižno pete liže in vse podpiše, kar v kebljači kakega liberalnega kričaća izcimi. Poštena, pametna slovenska duša pa jim ne gre na limance!

Slovinci smo sprva nameravali velikansko addresso do cesarja pouzročiti, katero bi na tisoče ljudi podpisalo. Reklo pa se nam je, da bi to bila politična demonštracija, katera ne kaže za sedanji prihod cesarjev ob priliki 600letnice Habsburške. Zato smo sklenoli politične demonštracije popolnem opustiti dokler vsa svečanost ne mine. Zadovoljujemo se z deputacijami in zahvalnicami, katere so se sklenole uže v Mariboru, sv. Lenartu, Slov. Bistrici, Celji, Blanci itd. itd. ter so uže c. k. namestniki najavljene.

To pa rečemo, da je grdo, ako se sedaj nemški liberalci z Gradca in Eggenberga in drugi barusasti škrici iz Maribora, Bistrice, Celja nam Slovincem zopet za jerobe ponujajo, nam „Tagespošto“ in nemške addresso pošiljajo brez poštnine, kar le predrzno kot „Dienstsache“. Še grdobneje pa bi bilo, če bi Slovinci se jim uklanjali. Ostanimo, kar smo: pošteni Slovinci, ki uže sami vemo, kar nam storiti. Poženimo Eggenberško addresso v kot, odbijmo jerobstvo nemških liberalcev, ne dajmo se od njih nadlegovati! Desterniški.

Kaj bode z denarji za lovske izkaznice ali karte dobljenimi?

Štajerski deželni zbor je postavlo sklenil, da mora vsak lovec pri okrajnem glavarstvu rešiti izkaznico ali karto — Jagdkarte. Za njo mora nekaj plačati. Lani so uže pobirali od lovecev takšni davek. Nabrali so za 6691 izdanih izkaznic 20.073 fl. To je precejšnija svota in sedaj se vprašuje, kaj bode s tem denarjem?

Nemški liberalci v deželnem odboru mislili so sprva s temi denarji podpirati kmetijstvo in gozdarstvo. Sedaj so si premislili. Nasvetujejo pa, naj se denar porabi za uboge tako, da bodo srenje zanaprej manj plačevale v sedanje hiralnice, po nemškem: Siechenhäuser. Morebiti bode mogoče, kedaj vse tiste siromake, katere sedaj od hiše do hiše pošiljajo, pobrati in v hiralnice spraviti.

Imamo pa sedaj 3 takšne hiralnice, kder pobožne usmiljene sestre revežem hiravcem strežejo: v Ptuji, Wildonu in Knittelfeldu.

V Ptuji bilo je lani 177 hiravcev v oskrbovanji in stroškov 27.006 fl. Za vsakega hiravca je tedaj prišlo na vsaki den 38·5 krajcarjev. Srenja ali posamezniki so plačevali poprek 21 kr. in 17·5 kr. pa je doplačevala dežela. Blizu jednako je v Wildonu in Knittelfeldu. S pomočjo dohodkov ali davka od lovskih kart dalo bi se plačanje srenjam zmanjšati, da bi na primer namesto sedanjih 21 kr. plačevale morebiti le 15 ali 10 kr. To bi bila velika dobrota za itak že silno obložene srenje ali občine. Ako se toraj tukaj priskoči srenjam v pomoč, je to zelo prav. Kar pa ni prav, to je, da liberalni gospodje pri deželnem odboru še hočejo, naj bi se takšno podpiranje hiralnic pričelo z dohodki lovskih kart v l. 1885.

Kam pa hočejo djati dohodke od l. 1884 in 1883, kakih 40.000 fl.? Za novo hiralnico v Hartbergu, za katero je uže 50.000 fl. darovala štajerska hranilnica. Po tem takem bi srednji Štajer imel 2 hiralnici, prvo v Wildonu, drugo v Hartbergu, gornji in spodnji Štajer pa le eno. No, temu bi se nekoliko lahko odpomoglo, če bi deželni poslanci sklenoli za Ptuj vse dohodke od l. 1885 (20.000 fl.) in za Knittelfeld od l. 1886 (20.000 fl.) odločiti, da se tamošnje hiralnice povekšajo. Od l. 1887 naprej pa bi se naj dohodki lovskih kart med vse 4 hiralnice delile, da bodo srenje imele manj plačevati za svoje hiravce, ubožce.

Kaj bo pa s tistimi 20.000 fl., ki so jih lovci uže lani vplačali?

Te hočejo pa nemški liberalci v deželnem odboru porabiti za 600letnico Habsburško ob prihodu cesarja v Gradec. To se nam nikakor prav ne zdi.

Habsburška svečanost zadeva vso deželo, a ne samo lovce. Kolikor deželni odbor za dostojni sprejem cesarja potrebuje, to se ima iz deželne blagajnice vzeti. Tako lahko rečemo, da je vsa dežela pripomagala svitlega cesarja sprejeti. Sicer pa bodo rekli, da so Štajerci prisiljeni uže lovcem v žepe segati, kedar hočejo svojega deželskega poglavarja dostojno sprejeti. Naposled je še pomisliti, kako ravno sedanji svitli cesar slujejo po vsem svetu zavoljo svoje usmiljenosti do ubogih. Zato nikakor ne kaže ubožcem hiravcem, preobloženim srenjam 20.000 fl.

vzeti in jih v Gradci za svečanosti porabiti. Gradec kot glavno mesto je uže milijone goldinarjev od dežele prejel in potrošil. Lehko toraj in tudi bode storil sam, kar je za svečanosti treba. Kar deželni odbor potrebuje, to mu naj vsa dežela da, siromakom pa se naj pusti, kar jim je uže namenjeno.

Gospodarske stvari.

Ržena in pšenična slama.

Na trgu je navadno za pšenično slamo bolj težko kupca dobiti kakor rženo. Poslednja se včasih za neprimerno visoko ceno prodava. Tudi navadni kmetovalec daje rženi slami prednost pred pšenico zlasti za rezanje konjem in za nastelj. Goveji živini in pa ovcam pa rajši pšenico poklada. Ako prašamo po vzroku tega ravnanja, tako bode nam pred vsem kemična analiza teh slamnih vrst povedala, zakaj se tako ravna.

Pšenična slama ima za 25°/₁₀₀ več redivnih snovi v sebi od ržene slame, ali pa z drugimi besedami povedano: če ima 1000 kilogramov pšeničnice za 16 gld. redivne vrednosti v sebi, tako je redivna vrednost od ravno tolike množine ržene slame le 12 gld. Iz tega se vidi, da se bode rezanje iz pšenične slame z večim pridom rabilo in venavr tudi prvozročilo, da bode živina oves popolnoma drobno sožvekala. Temu nasproti pa tisti, ki le rezanje iz ržene slame rabi, pravi, da temu ni tako. Kdor pa kaj takega trdi, ta mora tudi odgovor na to vprašanje imeti. Kako pa ravnajo po deželah, v kterih le malo ali celo nič rži ne pridelujejo; kjer ržene slame za rezanje nimajo, kakor je to na Angleškem? Tu lahko po dnevih daleč potuješ in ne bodeš zagledal rži na polji. Tu so toraj ljudje, ko bi tudi ne hoteli, primorani pšenično slamo za rezanje porabiti. Po velikih mestih se tukaj le pšeničnica prodava. Iz vsega povedanega pa sledi, da se pri naših kmetovalcih nahaja še škodljiv presodek v ti zadevi, kteri ravno tako dolgo obstoji, dokler se ga ljudje držijo, in brž premine, ko hitro se ga ljudje iznebiti hočejo.

Kar se pa tiče porabe te slame za nasteljišče, prideta tukaj dva pomisleka v poštev, prvi je, da se pravi, ržena slama more več vlage v se vzeti in toraj se more z njo delj časa izhajati, drugi pa je vsebina redivnih snovi v teh dveh slamnih sortah.

Ali je prvi pomislek pa tudi resničen, to morajo primerjavne skušnje po teži na vagi pokazati. Ker pa ima ržena slama več lesnega vlakna v sebi, tako se vidi, da bi zarad tega ržena slama za nastelj bolj služila od pšenične. Ta stran bi pa le v takih gospodarstvih mogla se v poštev jemati, v kterih imajo pičlo slame

na razpolaganje, kar bi pa ne smelo v nobenem gospodarstvu ne biti. Take razmere bi se morale odstraniti, ker je treba število živine tako vravnati, da gospodarstvenim potrebam nikdar slame ne primankuje. Kar se slednjič razmer redivnih snovi tiče, so te pri obeh slamnih razmerah menda precej jednake.

Iz vsega tega pa sledi nauk, da naj gospodar kolikor mogoče pšenične slame doma za rezanje porabi in tam, kjer se ržena slama more dobro v denar spraviti, naj toto na trg postavi.

Opravila pri konjih meseca junija.

Najvažnejše opravilo ta mesec za konje-rejca je priskrbeti žrebetom planinske paše, kder le mogoče. Vendar naglo jih ne sme vgnati na planino. Treba jih poprej na to pripravljati, zlasti tista, katerih še meseca maja ni gonil na pašo ali jim ni polagal nič trave ali detelje. Naj jih toraj pripravlja na pašo, da po malem doma travo meša med seno.

Žrebeta s slabimi, skrhanimi kopiti kaže podkovati, preden se v planino ženó.

Planinska paša je žrebetom neizmerno koristna. Rastejo, kakor bi jih vlekel. Mišice, kite, spona se čudovito ukrepijo, kopita učvrstijo. Vsa žival postane zdrava in krepka, kakor nikoli v hlevu.

Kobile z žrebeti se vé je tudi dobro spravljati na planine pa le tam, kder so hlevi blizu, da najdejo zavetja in mirnega prenočišča. Kder tega ni, ondi bolje storimo, če kobile doma pustimo.

Kedar meseca junija solnce pripeka, ostajajo naj konji v hlevih. Zato pa jih moramo zgodaj v jutru in proti večeru spuščati na hlad, da se sprehodijo. Med tem se pa hlevu odprejo dveri in okna, da se prevetri. Ta moramo pa zopet na enej strani zapreti, ko vženemo konje v hlev, da ustavimo prepih.

Tega ne smemo pozabiti, zlasti takrat ne, kedar nevihta, ploha ali toča konje s paše zapodi v hlev. Okna zadelavajo z zelenim vejevjem in po hlevu škropijo hladno vodo. Tako odganjajo muhe in hlev je vedno malo hladen. Če so noči tople, puščajo konje na pašnikih. Tudi vprežne konje kaže po opravljenem delu marljivo na pašo goniti. Ta mesec režejo 2-letne žrebce. Pferdezüchter.

Dopisi.

Od sv. Lenarta v Slov. gor. (Sv. misijoni — deputacija k cesarju.) Tukaj sta č. gg. jezuita Valjavec in Lempl, pri sv. Bolfanku pa č. gg. lazaristi obhajali sv. misijone. Ljudstvo je goreče pridganje rado poslušalo, se v obilnem številu udeleževalo in

ohrani č. gg. misijonarjem hvaležen spomin. Bog plati. V nedeljo 27. t. m. bil je tukaj naš deželni poslanec g. dr. Radaj, ki je bil povabil župane, načelnike šolskih svetov in cekmeštre celega okraja, naj izvolijo deputacijo, ki bode šla v Maribor cesarju se poklanjat. Prišlo je okolo 40 mož, ki so izvolili 7 vrlih Slovencev v deputacijo. Ti so: Janez Krautič iz Malne, Janez Kos iz Vrange, Franc Fekonja iz Tronkave, Jernej Rojs iz Črmlenšaka, Alojzij Ornik iz Kremberga, Anton Golob iz Porčiča. Trg sv. Lenart lahko, ako hoče, sam izvoli še enega moža, da se pridruži. Deputacijo je g. poslanec uže naznanil pri c. k. namestniku Kübeku in jo bode 10. julija cesarju v Mariboru predstavljal.

Iz Rogaca. (Cesarjev prihod v Slatino.) Za dostojni sprejem skrbi poseben odbor. No, in odborniki so odobrili nasvet, naj okoličani Podplatski cesarja v Podplatu pričakujejo ter se nastavijo tik velike ceste počenši od podružnice Rozalije noter do gostilnice Žurmanove. Semkaj bi spadale fare Kostrivnica, sv. Ema, sv. Peter, kos Sladke gore, Zibike, Šmarije in Podčetrtka. Ako svitli cesar ne pridejo v Šmarije, lahko Šmarije in Podčetrtke deputacije pošljejo na Slatino, občine pa nastavijo v Podplatu. Kedar se svitli cesar drugi dan nazaj peljajo, hočejo učitelji šolsko mladež nastaviti.

Iz Konjic. (Ptujskim renegatom odposlani pozdravi.) Ker nemško-židovske časnike, kakor je listič „nachtwachterca“ nikakor ne čitamo, smo še le sedaj zvedeli, da so bili iz Konjic Ptujskim renegatom k cesar-Jožefovi svečanosti (?) štirje pozdravi telegrafično odposlani. — Prvič se je naš župan G. Hasenbichel predrznil v imenu občinskega zastopa (!) Ptujčanom čestitati k cesar-Jožefovemu spominu. Gospod župan, kako ste zamogli to storiti? Ali mislite, da ste nas slovenske kmete v Konjiških okolica h tudi zastopali? Ali ne veste, da imamo tudi mi v Konjiškem občinskem zastopu govoriti in da so v tem zastopu tudi možje, ki politične demonstracije ne odobravajo? Ali ne veste, kaj imate v takih slučajih storiti? — Mi nečemo da bi občinski zastop se s politiko pečal, posebno s tako ne, ki je sedanji vladi in Slovencem sovražna. To pa vemo, da so v Ptuj — večinoma renegati — proti Slovencem in proti vladi demonstrirali in upili. Mi slovenski kmetje ne bomo nikdar v isti rog trobili, ter v lastno skledo pljuvali. — Mi slovenski kmetje, ki pod Konjiško občino spadamo, pričakujemo, da bote gospod župan isto čestitko preklicali ter rekli, da ste jo v lastnem, ne pa v imenu Konjiškega občinskega zastopa odposlali. — Prihodnjič pa se brigajte kot župan le za občinsko korist, za občinske ceste itd. ne pa za Slovencem sovražno politiko. — Da je drugič tudi tukajšnja

požarna bramba Ptujске renegate pri omenjeni nemški (!) svečanosti pozdravljala, ni drugače pričakovati, kajti njeni načelnik je naš župan. No gospod župan, Vi hočete še celo v društvu, ki nima ničesar s politikom opraviti, politizirati in demonštrirati. Nam se zdi, da Vi kot načelnik požarne brambe ne veste, da mora ista geslo imeti „s združenimi močmi.“ Kako je pa mogoče s združenimi močmi delovati, če Slovencem sovražno politiko uganjate? Nam se dozdeva, da ste tudi tukaj v lastnem imenu Ptujске renegate pozdravljali. — Kako pa, da se je tretjič tem pozdravom tudi tukajšnje veteransko društvo pridružiti zamoglo, to je nam nerazumljivo. Nobeno veteransko društvo ni odobravalo Ptujске proti vladi nameravane demonštracije, kakor tukajšnje in Ptujsko. Toda v zadnjem je vsled tega njeni stotnik odstopil, kar je popolnoma prav napravil. Kajti namen veteranskega društva ni in ne sme biti demonštracija proti vladi. Taki stotnik pa, ki se v veteranskem društvu s politikom peča, ter proti vladi demonštrira, bi bil bolj za stotnika pri „šnopsu.“ — Da je slednjič tudi tukajšnja skupina nemškega „šulvereina“, — ktera je tako potrebna, kakor peto kolo pri vozu, — pozdrav odposlala, je samo ob sebi razumljivo. —

Od Ljutomera. (Župan-trstika.) Nekateri prijatelji otročjega predstojnika v Noršencih stikujejo po dopisniku, ki je čislannemu in priljubljenemu „Gospodarju“ kot neustrašljivemu branitelju narodnih pravic poslal poročilo, v katerem se omahljivemu županu zasluženi „leviti berejo.“ Na sumu imajo posebno nekega zavednega starega narodnjaka v občini. To pa celo po krivici. Mi nedolžnega moža radi zagovarjamo, čeravno ne bi bilo potrebno. Kdor namreč po dopisnikih stikuje, je to že očivesno znamenje, da je poročilo bilo resnično, Zadeta oseba mirne vesti ne bo preiskovala, kdo je kaj pisal, ampak kaj je kdo poročal. Pravicoljuben človek bo se v takem slučaju oziral le na zapopadek dopisa in bo se potem znal ravnati, na dopisniku mu pač ne bode ležeče. — Obžalovanja vredna občina Noršenska ima dovolj značajnih korenjakov na izbiro. Zatoraj vrli ter za mir in blagor naroda vneti možaki! pri volitvah, najsi veljajo bodi za občino bodi za deželni ali pa za državni zbor, prevdarite dobro, komu da smete z lahkim srcem zaupati. Častne službe niso za veterinjake, kakoršen je mladeniški in še neizkušeni župan-trstika.

Iz Pišec. (Oba z vna) Na dopis iz Pišec v št. 16 Slov. Gospodarja, se takole odgovarja: I. Dopisatelj pravi, da je g. baron Moscon pri nastopu županstva najšel 180 fl. v obč. blagajnici. To je sicer res, a našel je tudi dolga okoli 60 fl. za šolske potrebe. Ko je pa županstvo izročil, ni svojemu nasledniku žapus-

stil nobenega dolga. II. Dopisatelj pravi, da je g. baron nasledniku samo 1 fl. 50 kr. v blagajnici pustil. To se mora tako popraviti: G. baron je nasledniku zapustil 173 fl., katere je v eni srečki od reguliranja Donava in v dveh hranilničnih knjigah izročil! Dalje svojemu nasledniku je izročil že zapadli kupon za 98 fl. Dopisatelj pravi dalje, da se g. baron za ceste v Dedjevasi in Pišecah ni brigal. No, in on je v Dedjevasi 195 fl. izdal. Naredil je nov zidan most za 120 fl. in nove rante za 60 fl., ktere so pa sedaj vsled povodenj poškodovane. V okolici Pišeece je g. baron naredil 3 lesene in 4 zidane kanale in en zidan most čez Gabrnico blizo župnijske cerkve. Vse je bilo celo potrebno, posebno pa ta most, ker tam čez Gabrnico so se nosili mrličji, in je šla procesija najmenj dvakrat na leto, pa po vodi. Še zadnje leto njegovega županovanja je izdal za popravo ceste od Pišeece proti Bizeljskemu 48 fl. Dostavlja se še, da je g. baron občinske doklade znižal od 15% na 10%. Zato bi želeli, da bi on zopet izvoljen bil v župana in upamo, da ga dobimo z resničnim in pravičnim obnašanjem na narodno slovensko stran.

Dostavek uredništva. Toliko priobčimo iz večjega dopisa, da pokažemo svojo resnicoljubnost. Resnica in pravica mora biti tudi političnemu sovražniku nasproti. Došlo nam je raznih dopisov v tej reči, pa smo jih do dveh vse zavrgli. G. baron Moscon bi iz Saula moral postati Paul. Dokler pa tega v djanji in besedi ne pokaže, ampak le nasprotno delatačas ga imamo za političnega sovražnika Slovencev, katerega jim Slov. Gospodar v župana ne more priporočati.

Iz Laškega trga. (Zmaga Slovencev.) Pretečeno leto je bila volitev odbornikov za občino sv. Krištofa, katera je pa, ker se ni povsem zakonito vršila, vsled rekurza narodne stranke bila ovržena. Letos pa je bila 2. junija z novega volitev. Borba je bila huda, posebno ker so nekteri nemčurski rovarji hoteli tudi slovenski značaj te občine izbrisati. Radi tega so volilce za svojo stranko nagovarjali, češ, mi nočemo nič družega, nego „vorenega“ mora biti. Tržani bi radi slovenščino izbacili iz urada, in toplice, železnico, pivarno in še nektere druge hiše bi radi priklopili trgu; vsled tega so vse žile napeli, da bi večino odbornikov svojih v občini imeli, pa zaman, kajti zmaga je na narodni strani. Pravična reč mora zmagati ali prej ali slej. Bog daj, da bi se naš kmet povsem zavedal svoje narodnosti in povsod možato stopal na dan in glej že nam mileje solnce narodne svobode sije, Bog kliče in Slovenec dolgo tlaččen stopa združen in čvrst pred svet na svoje slavno mesto. Ne dajmo več tujcem in uskokom gospodariti na domačih tleh, pokažimo pri volitvah, katerim žalibog slov. kmet še premalo

važnosti prišteva, da smo in hočemo na doma-
 čih tleh sami gospodarji biti. —

Na Blanci. (Deputacija slovenska k
 cesarju.) V tukajšnji občinski pisarni zbrali
 so se danes zastopniki kmetskih občin okrajnih
 sodnij Sevnica, Brežice, in Kozje, da se dogo-
 govori, kako bo najvredneje slaviti spomin
 na 600letno združenje kronovine štajerske sè
 slavno hišo habsburško. Gospod notar Vršec
 otvori posvetovanje s primernim nagovorom,
 zadevajočim pomen današnjega shoda; v pred-
 sednika bil je na predlog g. Veršček izvoljen
 g. Ivan Tanšek iz Brežic. G. Franc Lenček
 opisuje v jako lepem govoru lastnosti dobrot-
 ljivega našega cesarja in dolžnosti, ktere imamo
 proti vladarju, kakoršnega ni na celem svetu.
 Potem se je volila deputacija, katera bode
 presvitlega cesarja pozdravila na Zidanemmostu.
 V deputacijo bili so voljeni gospodje: Franc
 Lenček, veleposestnik na Blanci ob enem za
 voditelja in govornika, Novak Franc, župan
 Blanški; Kljun Anton, župan Senovski, Klenov-
 šek Miha, svetovalec šentlenarski, Deržanič
 Adam, župan Artički; Brstovšek Anton, sveto-
 valec Pišečki, Podvinski Franc, župan v Glo-
 bokem, Tanšek Ivan, svetovalec Kapelski, Čer-
 nelič Jožef, župan Šentpeterski, Debeljak Fr.,
 župan v Sedlarjevem, Leskovšek Andrej, svet.
 v Vrtačah in Presker Jožef, svet. v Podsredi;
 dalje trije namestniki: Franc Cerjak, Franc
 Pečnik in Franc Hladic. Na sklepni govor g.
 Tanšekov je pač iz srca zadonel trikratni „živijo“
 na cesarja iz priprostih kmetskih grl. Da se
 Slovenec po dovršenem delu raduje, to vsak
 ve. Napičnica se je vršila za napičnico, dokler
 nam vozovi niso gostov odpeljali. Veselilo nas
 je, da so tudi trgi in mesto Brežice bili mnogo-
 brojno zastopani, čeprav niso bili vabljeni.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Čehi, Slovenci, Hrvati,
 Italijani, Nemci v Českem in nemškutarji bijejo
 hud volilni boj. Na Českem je glavna bitka v
 velikem posestvu, ki voli 78 poslancev; na ka-
 tero stran se tu zmaga nagne, tam bo večina
 v deželnem zboru. Če propadnejo nemški libe-
 ralci, tedaj zgubijo največjo trdnjavo, česki
 deželni zbor. — Iz Kranjskega došla nam je
 dnes vesela novica, da stranka „Narodova“ in
 „Slovenčeva“ složno postopate. Obadva lista
 priporočujeta kmetom iste kandidate. Volitev
 bo 9. t. m. Bleiweiss-Trsteniški, L. Robič, J.
 Kersnik, K. Klun, B. Mohar (kmet), Fr. Pol-
 klukar, dr. Vošnjak, dr. Zarnik, M. Laurenčič,
 Pfeifer, Svetec, Sterbenec (župnik), Aleš (dekan).
 Fortuna in Pakiž vsled porazuma s Kočevarji,
 vkup 16. — Goriškim Slovincem se v Tolminu
 ponuja za kandidata baron Depretis, in zmaga,
 če se Slovenci med seboj ne poravnajo, nek

svoje glavnež in bogataš Devetak v Tolminu
 dela hude zmešnjave; lahoni in nemčurji pa se
 režijo in smeji. — V Istri začeli so letos
 prvič pri volitvah Hrvati gibati se; s Slovenci
 vred so sklicali tabor v Brezovico, kder se je
 sešlo 3500 ljudi, ki so pritrdili in si roke dali,
 da hočejo vzajemno postopati zoper Italijane za
 svoje narodne pravice. Če se vstrajno dela,
 utegnejo 9 svojih poslancev spraviti v isterski
 deželni zbor. — Magjari in Italijani nečejo
 Hrvatom pustiti Reke (Fiume), čeravno stoji na
 hrvatskej zemlji; vsi dogovori v Budimpešti
 bili so radi tega zastonj. Hrvati hočejo potr-
 ljivo čakati bolj prilike.

Vnanje države. Papežev poslanik Vannu-
 telli bil je od ruskega carja častno sprejet pri
 kronanji v Moskvi. — Nemški cesar, stari Vil-
 jelm pa nekoliko boleha. — Francozom žuga
 vojska s Kitajci, ki ne pustijo Anamske dežele
 in Tonking. Mnogo kitajskih prostovoljcev po-
 maga Anamčanom. Ko so Francozi iz mesta
 Hanoj na deželo hoteli, bili so napadeni, in
 pali so general Reviere, 4 oficirji, 11 mož, 7
 oficirjev in 44 mož je ranjenih. Sedaj hitijo
 francoske ladije od vseh stranij v Hanoj na
 pomoč; toda sovražnika je okolo mesta 15.000
 mož. — Papež nameravajo baje sklicati vse
 škofo na občni cerkveni zbor. — V Egiptu bodo
 Angleži in Francozi vkup Sueški kanal raz-
 tegnili, da bode povsod najmenje 80 metrov
 širok, kraj ene stene se bode vozilo naprej v
 Rudeče morje, kraj druge pa nazaj v Srednje-
 zemsko morje.

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Slekovce.)

(Dalje.)

IV. S sedemnajstim stoletjem je
 nastopila dolga doba britkosti in žalovanja za
 slov. Štajer. Ne le da so ga obiskale razno-
 vrstne reve in nadloge, kterih tukaj ne bomo
 naštevali, davila je prek osemdeset let tudi še
 kuga v naši domovini tako hudo, kakor nikdar
 poprej. Kuga — in zopet kuga, — to je znak
 sedemnajstega stoletja, ktero bi se smelo v do-
 mači zgodovini kakor pogrebni list črno ob-
 robiti.

Angelj morije obiskoval je sicer tudi v
 prošlih stoletjih pogostoma našo domovino, a
 prišel je navadno le v eden ali drugi kraj; —
 v teku sedemnajstega veka pa je njegova stru-
 pena pušica zadela vsak še tako samoten koti-
 ček — po dva, — trikrat, in sme se trditi, da
 ga na slov. Štajerskem ni kraja, ki bi v tem
 veku ne imel od kuge trpeti. In preden se je
 ovo za našo domovino osodepolno stoletje prav
 še končalo, trohnelo je uže več stotisoč kužnih

žrtev pod gomilo, in ves slov. Štajer — od Mure do Save, postal je v kratkem času tužno morišče.

V sedemnajstem stoletju razločujemo lahko tri glavne kužne dobe; prva od l. 1623 — 1625, druga v letih 1641 — 1648 in tretja od leta 1679 — 1683. Semtertje davila je kuga tudi še l. 1600 in v letih 1664 — 1669. Vsakokrat razsajala je najhujše le prva dva mesca. Večinoma lotila se je samo čutnic in žilstva, pa s toliko silo in naglostjo, da za druga kužna znamenja navadno ni bilo časa. Po kratkem hudem glavobolu padal je okuženi človek v nezavest; vsled hude znotranje vročine očrnel mu je jezik, v prsih ga je bodlo, udje so mu otrpeli, na usta mu je se spustila kri, — in skoraj brez izjeme sledila je uže tretji den gotova smrt. Pri redkih bolnikih so tretji den preživeli, razvile so se bule razne velikosti, — a tudi te so bile skoro vsikdar nedvomljiva znamenja bližnje smrti. Le če so se bule začele gnojiti, podaljšala se je bolezen, — in v tem slučaju je tu in tam kateri tudi ozdravil, kar je se le zelo redko zgodilo.

Nekteri — bolj močnega života — zamogli so, čeravno uže okuženi, — opravljati še nekaj časa svoja vsakdanja opravila; pa nenadoma jih je obšla slabost in kakor bi bili od strele zadeti — so se zgrudili in umrli. Drugi — bolj nježne postave, — osobito slabotne osebe ženskega spola, — postali so pa pred smrtjo zamaknjeni ter niso le naznanili uro svoje smrti, ampak so tudi še povedali, kdo bo za njimi umrl prvi za njimi.

Omeniti bi se dala še ova posebna prikažen, da se je skoraj povsod, kjer je bila kuga davila, v naslednjih letih — posebno pa l. 1687 nenadoma mnogo otrok narodilo; — dvojčkov in celo trojčkov zasledimo v krstnih bukvah takrat mnogo več, kakor v drugih letih.

Da bodo spoštovani čitatelji precej obširno tvarino tega oddelka laglje pregledali, jo hočemo po večjih mestih slov. Štajerja razvrstiti v štiri dele in povedati, kedaj in kako je kuga v katerem mestu in njegovi okolici razsajala.

a) Celje in okolica. Z najlepšimi nadami začeli so Celjani novo leto 1600. Po stari krščanski navadi so vošili eden drugemu srečo in zdravje, toda le prehitro morali so se prepričati, da so njihove želje bile prazne. Precej po novem letu se je namreč v mestu oglasil neprijeten gost, ki se je ondi — v grozo in pogin meščanom — za več časa naselil. Ta gost ni bil nihče drugi, kot brezusmiljena kuga. Uže meseca januarja začela je daviti, ter je davila in morila celo leto — ne samo v mestu, ampak proti jeseni tudi v okolici. To razvidimo iz pisma, ki ga je Mihael Žega, nadžupnik v Žavci pisal dne 7. oktobra l. 1600 ljubljanskemu škofu Tomažu. Med drugim piše, da

kuga noče nikakor prenehati. Naročil je ljudem, kar mu je bil škof ukazal. Rabili so „zlato jajce“ in druge dobre stvari; — tudi „Bog pomagaj“ so pogostoma izrekovali zdravi in bolni, — pa kakor se vidi brezuspešno. Vsled želje škofove sklical je bratovščino 7 žalosti v Celje, — a zaradi ondi razsajajoče kuge si ne upa nihče tje. V farovžji je umrl eden fantek, v šoli pa troje otrok, zato so jo zaprli. Pri sv. Duhu pokopljejo vsaki den 5, 6 in še več za kugo umrlih. Ker se je nesrečna kuga prikazala uže tudi v nekterih vesnicah žavske fare, si ne upa synode sklicati, akoravno mu je bil oglejski patriarh to ukazal.*)

Tudi na Vranskem in v sosednjih vesnicah obhajala je kuga v tem letu svojo žetev. Vranski vikar Egid Zipperle poroča dne 4. oktobra l. 1600 škofu Tomažu, da je motniški grajščak Zurler zaradi kuge odbežal z otroki v Trojane, gospa njegova pa se mudi v Celji. V gradu umrlo je uže več oseb za kugo, ravno tako tudi v sosednjih vesnicah.**)

Kako dolgo je davila kuga takrat v Celji in okolici, nam ni znano, pa iz tega, da o njej več let nikdo nič ne poroča, smemo sklepati, da je uže l. 1601 prenehala.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 23. Magjarski husar zagleda na mizi pri svojem generalu razprostrti zemljevid. Ko vidi neko deželo z zeleno barvo zaznamenovano reče: no, ta dežela se mi uže dopade, tam mora dosti zelene krme za konje biti.

Razne stvari.

(Slov. društvo) obhaja precej po odhodu cesarjevem občni zbor v Ptuj, na kar narodnjaki opozorujemo.

(Habsburški rod) je ime lične knjizi z 12 podobami, koje je za 600letnico Habsburško spisal g. Tomšič. Eden iztis velja 10 kr. 25 iztisov 2 fl. 50 izt. fl. 4.50 100 izt. fl. 8.—. Dobiva se pri Buchdruckerei Rauch Karl, Wien, V. Spengergasse. V lepem slovenskem jeziku spisana res čedna spomenica na Habsburško svečanost.

(Mariborska posojilnica) je imela do konca maja 150.178 fl. 42 kr. prejemkov, 141.341 fl. 88 kr. izdatkov, toraj prometa 290.520 fl. 30 kr.

(V črne bukve) se naj dene Miha Predika s Podlož, ki je hodil v Ptuj nemškutarskih kostij, glodat.

(Celjsko učiteljsko društvo) ima svoj mesečni zbor dne 7. junija t. l. v okoliškejšoli v Celji. Začetek ob 11. ure dopoludne.

*) J. Orožen, Das Bisthum und die Diözese Lavant III. Theil 71.

**) J. Orožen, Das Dekanat Frasslau 76.

(V Spielfeldu) je umrl Fr. Mikuš, „bauernvereinski“ kralj.

(Na Donački gori) bodo stavili krčmo za potovalce in lepe steze tje napravljali.

(Javno zahvalo) izreka Cvenska šola družbi sv. Mohorjevej za darovanih 51 knjig, šola Ljutomerska č. g. Šrolu župniku za podarjenih 64 knjig in šola Malonedeljska trgovcu J. Koseju za darovani zemljevid Evrope.

(Pri sv. Lovrenci v puščavi) so pokopali pridnega 15letnega župana Kumenskega g. Štefana Witzmanna. Mož postal je silno star.

Živel je 3 mesece v 100. letu. Zapustil je 3 otroke lastne, 2 pasterka, 18 vnukov, 9 vnučičev. Č. g. župnik so mu spregovorili genljivo nagrobnico.

(Radgonski liberalci) so se nedostojno in grje, kakor neotesani hribovci obnašali. Župan Deller je dekanu prepovedal po stari navadi slavolok postaviti in tam knezoškofa sprejeti, češ, most bi se podrl. Da bi pa bili liberalni trgovci, krčmarji ob času birme svoje luknje zaprli, tega pa ni bilo, ampak so radi jemali denarjev od številnega ljudstva, katerega je le zavoljo birme in knezoškofa navrelo. Župan ni toliko olikan, da bi se knezoškofu bil predstavil. To je grdo.

(Šolski praznik.) Spomin, da je minilo 600 let, odkar je naša dežela združena z vladajočo rodovino Habsburško, bodo šole vsled določila deželno-šolskega sveta slovesno obhajale dne 2. julija.

(Toča) je 31. majnika znatno škodo napravila po vinogradih v obližji sv. Janža pri Velenji.

(Nove marke za pisma) dobimo meseca julija. Imele bodo c. k. orla in nadpis. Po 2 kr. bodo rjave, po 3 kr. zelene, po 5 kr. rdeče, po 10 kr. višnjeve.

(Prestavljeni) so čč. gg. kaplani: J. Hajšek v Skale, Jož. Kotnik v št. Martin, J. Pajtlar v Svičino.

(Konkurs) naredili so čč. gg. Rojko, Cajnkar, Dovnik, Prešeren, Heric in Frece.

(Grdo opsovala) je „vahterca“ župnika v Podčetrtku in št. Ilji pri Velenji.

(Obsojeni) v Celji so Matija Mlakar iz Mihovec in Treza Udovič iz Trbovelj, vsak na 6 let, Boštjan Goliat je dobil 6 tednov in Fr. Alt iz Trnovec 2 leti težke ječe.

(Dopisi) dnes izostali prihodnjič. Hvala dopisateljem.

Loterijne številke:

V Gradci 2. junija 1883: 7, 77, 78, 24, 72.
Na Dunaji „ „ 46, 11, 65, 63, 74.

Prihodnje srečkanje: 16. junija 1883.

Oznanilo.

Dne 1. julija prične drugi 1/2letni kurz na deželske podkovske šole v Gradci. Razpisanih je 10 deželskih štipendij po 50 fl., dalje štipendije, katere je ustanovil okrajni zastop v Kozjem, Brežicah, Radgoni, Celji, Arveži, Ivniku, Lipnici, Maribor dve vsako po 50 fl. dalje okrajni zastopi Lonč, Aflenz, Bruck, Gleisdorf, Mürrzuschlag, kmetijske podružnice Fürstendorf, Ostgraz, (20 fl.)

Pogoji podelitve so: prošnik mora biti 18 let star, zdrav, krepek, Štajerec, dobro izšolan in 2 leti pomočnik kovaški. Zaveže se pa vsak, da ostane po dokončanem kurzu 3 leta na Štajerskem kot kovač. Dotična prošnja, spričevala, pošljejo se deželnemu odboru do 10. junija t. l. Za one, ki ne prosijo za štipendijo pa želijo kot učenci sprejeti biti v podkovaško šolo, morajo vse gori navedeno dokazati, samo zavezati se jim ni treba na 3 leta ostati v deželi. Naglasiti pa se morajo pri ravnateljstvu podkovaške šole do 4. julija 1883.

V Gradci meseca maja 1883.

Deželni odbor štajerski.

Slatina

iz Slovenskih goric v Šavniškem dolu gornje-radgonskega okraja.

odlikuje se po finem, dolgo vzdržajočem se misiranju, jako prijetnem okusu in nenavadnej čistoti. Pomešana z vinom ima to prednost, da temu ne dela črne barve. Velja kot pomoček zoper neprijetno riganje, razne katere v čevih, plučah, mehurji, v selzeni, slabo kri, škrofule, in rachitis.

Slatina se prodava v steklenicah dobro zamašenih. Zamašek nam kaže podobo sv. Cirila, da slatino spoznavamo od vsake druge, na kar se naj posebno pazi.

Zalogo ima v Mariboru

M. Berdajs,

trgovec na Sofijinem trgu.

Št. 193.

Šolske službe

IV. plačilnega razreda, in sicer: učiteljsko mesto v Kostrivnici, in podučiteljsko mesto v Žitalah so izpraznjene.

Nemškega in slovenskega podučevanja zmožni prosilci naj svoje prošnje do konca jun. t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu vložijo.

Okrajni šolski svet v Rogatci

dne 20. maja 1883.

Cerkvena služba.

V Vuzenicah je služba organista in cerkovnika izpraznena in se more precej nastopiti. Plače je 132 fl., prosto stanovanje, prostovoljna zbirca in postranski zaslužki. Rokodelec krojač bi dobro izhajal. Prošnik mora biti neoženjen, poštenega obnašanja in ima sposobnost za službo s spričevali dokazati.

2—3

Hiša

nova, pritlična s 3 sobami, kulinjo, kletjo in lepim vrtom na prodaj je na Slatini zraven „Vila Madelli“ ob cesti proti sv. Križu po nizkeji ceni. Kupci naj se oglasijo pri lastniku

Jožef Meisel,

dacarji v Priboldu (St. Paul b. Pragwald.)

Zahvala in priporočba.

Dozvoljemo si p. n. občestvu naznaniti, da nadaljujemo rajnega našega očeta gospoda Henrika Schöna obrt z juvelami, zlatnino in srebrnino ter se zahvaljujemo za rajnemu očetu skazano zaupanje in prosimo tudi nas počastiti z obilnimi naročili na blago iz bogate naše zaloge zlatnine in srebrnine.

Priporočujemo torej: Zlate in srebrne križce, srebrne verižice, gosposke in gospojinske zlate verižice, zlate prstane, diamantne prstane, zlate uhane in ušene kinče, granatne garniture, zlate in srebrne garniture, garniture z narokvicami, zlate in srebrne svetinjice in medaljone, navratne sponice ali broše, mizne tóke ali jedno pripravo, naprstke, ključne državnike, poobedno jedilno pripravo, jedilno orodje za otroke, zajemnike za smetano in juho, čajeva cedilca, sladkorovne klješče, servietno obročke, jajčne kozarčke, solenke, tasice za sadje in sladkor, gorušične ali ženefeve posodice, tobačnice itd.

Vse te reči imajo najmodernejšo podobo in so jako mnogovrstne.

Ob enem dajemo slavnemu občinstvu na znanje, da prevzemamo vsakoršne

poprave,

ki se naše kupčije tičejo, vrezna dela, ognjevita pozlačenja itd.

Tudi kupujemo ali zamenjujemo

zlahtno kamenje, staro zlatnino in srebrnino.

 Tujim prišlecem se brž postreže.

Henrik Schön-ovi dediči 3-3

zlahtnokamenarji, zlatinarji in srebrnarji v Mariboru.

Toplice radenske slatine

pri Radgoni (Radkersburg)

v dolnji Štajerskeji,

so po priliki štiri ure od postaj: Maribor, Ptuj, Ormož, Središče, v krasni Murški dolini na prav dobrem glasu radi izvrstne slatine, ktera presega vse poznane ogljeno kislino, ogljenokisli natrij, litij, brom in jodnatrij, zadržava-joče slatine, ter delujejo vspesno po lanskej skušnji v sledečih boleznih: v kroničnem protinu, revmatizmu, kataru grla, pluč, želodca, črev, matrice, mehurja, žolča in obisti, kakor tudi proti pesku in kamnu omenjenih udov; v kožnih boleznih, škrofelnih, angležkej bolezni dece; v slabokrvnosti, v začetku jetike, zlatenici, zlatnej žili (haemorrhoidih), v samostalnih debelih jetrah, v kroničnih izviri (exsudat), v nepravilnem ženskem krvotoku (dysmenorrhoe), v oslABLjenosti živcev, v histeriji, božjasti itd.

Knjižica o radenski slatini, dobivajoča se pri ravnateljstvu kopališča razjasne na tenko blagodarno moč te izvrstne slatine, ktera se posebno čišla, kakor pijača ali sama ali z vinom ali z mlekom (se zvaro) ali se sladkimi dodatki.

Poseben ozir se ima vzeti na kopelno vodo, zadržavajočo mnogo železa, v prid slabokrvnim in dražljivim osebam.

Cena je v radenskih toplicah celó nizka stanovanju, jedi in pijači, da v nobenem kopališči nij nižja.

Dr. Klemenčič,

2—3

zdravnik kopališča.

Ponudba.

Skušán organist, več let že v službi želi dobiti primerno službo, kjer bi tudi mogel podučevati v petji in godbi. Pisma naj se pošljejo uredništvu „Slov. Gosp.“ 2—2

Gozd za posekanje.

Grajščina Schönegg da svoj gozd — Commende-Wald imenovani — blizu Polzele v Savinjskeji dolini, okolo 36 oralov, same smreke in bore, posekati. Posekanje se oddaje ali za celi gozd ali v kosih ne pod 10 oralov. Več pové posestnik Jožef Kolar (Martinek) v Polzeli — Heilenstein, ter pokaže vsakemu meji gozda. Kdor hoče posekovanje prevzeti, naj svojo ponudbo dopošlje oskrbništvu grajščine Schönegg, pošta sv. Peter pri Celji. St. Peter bei Cilli. 3—3